

Literatuurgeschiedenis.org jaarverslag 2023

Voorwoord

Ook 2023 was een jaar met veel activiteiten rond de website Literatuurgeschiedenis.org. Zo werden er bijvoorbeeld bijna 70 pagina's grondig herzien en/of toegevoegd, met name over vrouwen in de literatuur, Surinaams-Caraïbische literatuur en ook diverse nieuwe didactische modules. De groei zette zich ook voort in het aantal bezoekers. De website werd dit jaar nog vaker gebruikt en bezocht dan de jaren daarvoor.

2023 was ook het jaar waarin een waardevol evaluatiegesprek plaatsvond met het Nederlands Letterenfonds. De KB, de Taalunie en het Letterenfonds hebben gezamenlijk afspraken gemaakt om de toekomst van de website ook in de tweede helft van de subsidieperiode duurzaam te verankeren. Dit jaarverslag bevat een weergave van alle activiteiten en veranderingen in het jaar 2023. Voor eventuele reacties of vragen kunt u contact opnemen met de coördinatoren via: redactie@literatuurgeschiedenis.org.

1. Omvang en indeling van de website

Op 31 december 2023 telde de website Literatuurgeschiedenis.org ruim 500 pagina's, verdeeld over de volgende contenttypes:

- 170 Onderwerpen
- 164 Schrijvers
- 163 Teksten
- 13 Stromingen
- 15 Thema's/Selecties
- 7 Tijdvakoverzichten
- 5 Lessenseries
- 7 'In beeld'-specials

De overige pagina's betreffen o.a. de openingspagina, zoekpagina, 'over ons' (colofon) en privacyverklaring.

In onderstaande tabel vindt u de aantallen pagina's per contenttype en per tijdvak.

	Onderwerpen	Teksten	Schrijvers	In beeld	Totaal
Middeleeuwen	26	28	5	3	62
16e eeuw	9	5	3	1	18
17e eeuw	27	36	36	0	99
18e eeuw	32	16	30	2	80
19e eeuw	36	23	29	0	88
20e eeuw	29	42	48	1	120
21e eeuw	11	13	13	0	37
Totaal	170	163	164	7	504

In 2023 werden 49 nieuwe pagina's toegevoegd en 18 bestaande pagina's grondig herzien. Dit is

vergelijkbaar met 2022 (50 nieuwe pagina's en 20 grondig herzien). De nieuwe pagina's zijn niet gelijkmatig verdeeld over de tijdvakken. De sterkste groei in 2023 zit in de tijdvakken 17^e, 20^e en 21^e eeuw. Die toename komt voornamelijk door de vraag naar meer pagina's over literatuur die door vrouwen is geschreven en Surinaams-Caraïbische literatuur.

2. Uitbreiding inhoudelijke content

2.1 Nieuwe pagina's

In het voorjaar van 2023 is de website uitgebreid met tal van nieuwe pagina's, onder andere over schrijvers zoals Miep Diekmann, Elie Luzac, Diet Kramer, Stijn Streuvels, Petronella Johanna de Timmerman, Elisabeth Hoofman en Thérèse Hoven (Adinda). Daarnaast zijn er pagina's over literaire teksten toegevoegd, zoals de *Roman van Moriaen*, *Stedmans Reize naar Surinamen* en *Een nieuw lied op de Ægstgeestche vrolykheid*.

Verder publiceerden we nieuwe pagina's over onderwerpen zoals de renaissance, vroegmoderne genderkritiek, het Nederlands als literaire taal in het zuiden, gender en schrijverschap in de 19e eeuw, dichten als bijbaan in de 18e eeuw, liedcultuur, pamfletten, de boekenmarkt in de 17e eeuw en het gedrukte boek in de 16 eeuw. Ook maakten we nieuwe thematische selecties op Kolonialisme, Nationalisme & taalstrijd, en Moraal & ethiek, zodat bezoekers pagina's rond een bepaald thema makkelijker kunnen vinden.

In najaar 2023 verscheen een aantal pagina's over vrouwelijke schrijvers, waaronder Hella S. Haasse, Til Brugman, Lin Scholte en Ismene Krishnadath. Ook werd de website uitgebreid met pagina's over specifieke literaire teksten, zoals *Jaguarman*, *Zo was Curaçao*, *Het tegenovergestelde van een mens* en *De familie Kegge*. Er kwam een nieuwe thematische selectie bij: 'Mens en natuur', samengesteld door Marringje Paaijmans en Caroline Baetens. De inleidende pagina gaat in op de inspiratie die de literatuur uit de natuur haalt. Tot slot publiceerden we onderwerpspanna's over onder andere de invloed van literatuur uit het buitenland in de negentiende eeuw, de *roaring twenties* en over moderne Nederlandstalige literatuur van de ABC-eilanden in de 21^e eeuw.

Een deel van de nieuwe pagina's is tot stand gekomen in samenwerking met Fixdit, een initiatief om meer aandacht aan diversiteit in literatuur te geven. In bijlage 1 vindt u een gedetailleerd overzicht van alle nieuw toegevoegde en ingrijpend herziene pagina's van 2023.

2.2 Lesmateriaal & lessenreeksen

In 2023 zijn drie nieuwe didactische modules opgeleverd: twee lessenreeksen rond Sara Burgerhart en de Surinaamse dichter Michael Slory en een set video's over middeleeuwse personages. Ook is in 2023 een opdracht uitgezet voor een module rond Vondels *Lucifer*, die in 2024 zal worden opgeleverd. De lesmaterialen stimuleren leerlingen om kennis te maken met literaire teksten uit het verleden én een link te leggen naar de actualiteit.

2.2.1. Michaël Slory

In de eerste lessenreeks staat de poëzie van de Surinaamse dichter [Michaël Slory](#) centraal. In 2022 werd al een schrijverspagina opgeleverd over deze auteur en aan het einde van dat jaar werden plannen gemaakt voor een lessenserie, die begin 2023 werd gepubliceerd. In de lesbrieven leren de leerlingen over Michaël Slory en zijn literaire nalatenschap. Elke lesbrief bestaat uit drie delen: een introductie, het onderwerp van de lesbrief en de opdrachten. De eerste lesbrief gaat over het leven en het werk van Michaël Slory. In de tweede lesbrief wordt het thema liefde en in de derde lesbrief het thema identiteit behandeld aan de hand van een gedicht van Slory. Ten slotte volgen de bibliografie van Michaël Slory en de bronnen.

De lesbrieven zijn bestemd voor de 4e klas havo en vwo / tweede graad ASO. De doelstelling van de lesbrieven is om leerlingen kennis te laten maken met Michaël Slory, enkele van zijn gedichten en zijn betekenis voor de Surinaamse literatuur.

De lessenreeks is ontwikkeld onder begeleiding van het Instituut voor de Opleiding van Leraren in Paramaribo en financieel mogelijk gemaakt door de Nederlandse ambassade in Suriname en Literatuurgeschiedenis.org. De samenstellers zijn Usha Balesar, Nicole Berghout, Helen Chang, Vandana Kewaldar, Leatitia Seymonson en Welmoed Ventura. De opmaak van de lessenseries is verzorgd door vormgeefster Carlien Keilholtz van Gravoco.

2.2.2. Sara Burgerhart

In de tweede lessenreeks staat [*De historie van mejuffrouw Sara Burgerhart*](#) van Betje Wolff en Aagje Deken centraal, die wordt gelezen als *coming of ageroman* waarin seksueel misbruik, zwijgen, opgroeien en huwelijksdwang een belangrijke rol spelen. *Sara Burgerhart* wordt vergeleken met andere literaire teksten uit verschillende periodes waarin deze thema's aan bod komen, waarbij we focussen op teksten met een meisje als hoofdpersoon, waarbij zowel historische teksten (*Mariken van Nieumeghen*) als hedendaagse teksten (*Drift*) aan bod komen. De centrale vragen die we in de lessen stellen zijn: wat betekent het om op te groeien als meisje in de achttiende eeuw? Welke ruimte krijgen meisjes in teksten uit andere periodes, en in hoeverre is de thematiek van *Sara Burgerhart* nog steeds relevant voor jongeren van nu?

Deze lessenserie kan worden uitgevoerd in klas 4 of 5 havo/vwo in het Nederlandse voortgezet onderwijs en in de derde graad, klas 5/6 ASO/TSO/KSO van het Vlaamse secundaire onderwijs.

De lessenreeks 'Sara Burgerhart: coming of age in de achttiende eeuw' is ontwikkeld door Joke Brassier (docent Nederlands), prof. dr. Yra van Dijk (modern letterkundige, lid Fixdit) en Marie-José Klaver (vakdidacticus en docent Nederlands en Duits). Zij ontvingen een subsidie van de Maatschappij der Nederlandse Letteren voor het ontwikkelen van de animatie en de lesmaterialen.

2.2.3 Middeleeuwse smaakmakers

De derde didactische module betreft "[*Smaakmakers: middeleeuwse verhalen in beeld*](#)". De module omvat vijf korte films, die vooral bedoeld zijn om leerlingen nieuwsgierig te maken naar middeleeuwse verhalen. De video's tonen sleutelscènes die aanknopingspunten bieden voor de klassikale behandeling van een tekst. In elke film staat één literair personage centraal: Elegast uit *Karel ende Elegast*, Ysabele uit *Walewein*, de zwarte ridder uit *Moriaen*, Lanseloet uit *Lanseloet van Denemerken* en Beatrijs uit *Beatrijs*.

De vijf korte films zijn gemaakt ter gelegenheid van het afscheid van Frits van Oostrom als hoogleraar aan de Universiteit Utrecht op 12 mei 2023. De reeks werd gemaakt door Theatergroep Aluin op initiatief van Wim van Anrooij, Bart Besamusca, Dieuwke van der Poel en Frank Willaert, die de totstandkoming van de clips ook inhoudelijk begeleid hebben. Erwin Mantingh, Martine Veldhuizen en Marike van Zessen waren adviseurs.

2.2.4 Vondels *Lucifer*

Eind 2023 zijn we opnieuw een samenwerking aangegaan met docent Nederlands Joke Brassier van Klassiekers in de Klas. We hebben een verzoek ingediend voor het maken van een nieuwe literatuuranimatie met een lesbrieff. De keuze is gevallen op een animatie rondom de tragedie *Lucifer* van Joost van den Vondel. Het project bestaat uit een zesweeks klassikaal leesproject waarin de hertaling, geschreven door Marijke Meijer Drees, centraal staat. De animatie wordt ingezet als aandachtstrekker voor docenten Nederlands en als eerste introductie op de tekst en de thematiek voor leerlingen. De module komt in 2024 online.

2.3 Supplementaire projectaanvragen

In 2023 zijn er twee supplementaire projectaanvragen ingediend die gericht zijn op het verrijken van de inhoud van de website. Het zijn aanvragen voor extra financiering zodat een deelredactie een cluster van nieuwe pagina's kan opleveren met een speciale invalshoek. De voorstellen die zijn ingediend, bestaan uit: 1. "Inclusiever maken van het tijdvak 20ste en 21ste eeuw van Literatuurgeschiedenis.org op het gebied van gender en inclusie" en 2. "Caraïbische en Surinaamse jeugdliteratuur".

Beide projectvoorstellen weerspiegelen de voortdurende inspanningen van Literatuurgeschiedenis.org om diversiteit, inclusiviteit en intercultureel begrip te bevorderen binnen het studiegebied van de literatuurgeschiedenis. Ze vormen een waardevolle toevoeging aan de diversiteit en diepgang van Literatuurgeschiedenis.org en zo zal de website een nog beter hulpmiddel worden voor studenten, leerlingen en onderzoekers.

2.3.1 Gender en inclusie

Het eerste voorstel, met de titel "Inclusiever maken van het tijdvak 20ste en 21ste eeuw van Literatuurgeschiedenis.org op het gebied van gender en inclusie", is aangevraagd door Yra van Dijk en Feike Dietz. De aanvraag richtte zich enerzijds op het bevorderen van inclusiviteit. Anderzijds heeft dit project wijzigingen en correcties uitgevoerd in pagina's die verouderde termen of zienswijzen bevatten. Het project heeft zo beoogd een meer genuanceerd beeld te schetsen van de literaire ontwikkelingen in deze periode.

In 2023 is er binnen het project een begin gemaakt met het aanvullen van de pagina's. Er zijn inmiddels veertien pagina's gepubliceerd over vrouwelijke en/of homoseksuele auteurs en hun teksten: Hella Haasse, Marieke Lucas Rijneveld, Lieke Marsman, Rascha Peper, Vasalis, Tom Lanoye, Bart Moeyaert, Nina Polak, Lin Scholte en Til Brugman. Ook zijn er onderwerppagina's gemaakt over feminisme in de literatuur en over auteurs uit de LHBTIQA+-beweging.

In 2024 zal dit project doorlopen en zijn de volgende pagina's uitgezet: Renate Dorrestein, Connie Palmen, Doeschka Meijsing en Mensje van Keulen. Daarna zal het project bekend worden gemaakt via sociale media, met een link naar het Amsterdam Museum dat werkt aan een 'Ode aan de vrouw'. Voor 2024 staan tevens de rest van de afrondende werkzaamheden gepland: het (her)schrijven van het overkoepelende thema 'gender en identiteit' en onderzoek naar inclusieve formuleringen op de rest van de pagina's.

2.3.2 Caraïbische en Surinaamse jeugdliteratuur

Het tweede projectvoorstel was gericht op de literatuur uit het Caribisch gebied en Suriname, met een specifieke focus op kinder- en jeugdliteratuur. De trekker van dit project is Michiel van Kempen en het is gestart in het najaar van 2023. Deze aanvraag beoogde de rijke en diverse tradities van Caraïbische en Surinaamse (jeugd)literatuur te belichten, die vaak onderbelicht blijven in traditionele literatuurgeschiedenissen. Door middel van dit project zal Literatuurgeschiedenis.org een platform bieden voor het verkennen en waarderen van het literaire erfgoed van deze regio's en zo bijdragen aan een meer inclusieve en mondiale benadering van literatuurgeschiedenis.

Van de veertien geplande artikelen zijn er inmiddels zes gepubliceerd (over Anansi-vertellingen, Ismene Krishnadath, Gerrit Barron, Diana Lebacs, Roy Colastica & Sjoerd Kuyper en Henna Goudzand Nahar). Daarmee zijn enkele van de belangrijkste jeugdboekenauteurs nu vertegenwoordigd, evenals het genre van de Anansi-vertellingen. Met de pagina over Henna Goudzand is nu ook een tekst beschikbaar van een recente auteur met een actueel thema (slavernij). In 2024 worden pagina's over Sonia Garmers, Indra Hu en Rihana Jamaludin opgeleverd, en daarmee worden nog enkele andere grote gaten 'opgevuld'. Er zijn ook twee overkoepelende overzichtsartikelen uitgezet: over jeugdliteratuur & illustraties, en over slavernij en de kinder- en jeugdliteratuur van de Nederlands-Caraïbische eilanden.

In de komende jaren worden nog zeven andere artikelen uitgezet over diverse auteurs en onderwerpen. Binnen het project was ook de ontwikkeling van een didactische module voor de bovenbouw HAVO/VWO (NL) / de derde graad ASO/TSO gepland. Deze wordt in 2024 opgezet.

3. Organisatie en samenwerking

Literatuurgeschiedenis.org werkt volgens een vaste structuur: de overkoepelende coördinatie is in handen van de KB en De Taalunie. Voor de KB is dat Karin Vingerhoets. In februari 2023 volgde Ulrike Burki Martijn Nicolaas op als coördinator vanuit de Taalunie en in oktober 2023 werd zij opgevolgd door Fiona van Koot.

De taakverdeling is als volgt: de KB (Karin) is als dienstcoördinator eindverantwoordelijk voor de website, zij stuurt de webredactie en het functionele IT-beheer aan. De Taalunie (Fiona) is verantwoordelijk voor de financiën, contracten, het contact met de deelredacties en ze fungeert als hoofdredacteur. Daarnaast is de KB in de lead voor communicatie, verzorgt zij het periodieke gebruikersonderzoek en het dagelijkse beheer van de redactiemailbox. Beleid en strategie zijn gedeelde verantwoordelijkheden van de coördinatoren van KB en de Taalunie. In 2023 hebben we meerdere keren gesproken over mogelijkheden om de organisatiestructuur te optimaliseren en nieuwe afspraken te maken met trekkers en redactiegroepen (zie ook hoofdstuk 6, de evaluatie met het Letterenfonds).

3.1 Deelredacties en werkgroepen

Voor de inhoudelijke content zijn deelredacties verantwoordelijk, die telkens bestaan uit een trekker en aantal deelredactieleden. In 2023 waren de volgende deelredacties actief:

Deelredactie	Trekker	Redactieleden
Middeleeuwen	Remco Sleiderink	Roos in 't Velt (redactie-assistent)
16 ^e eeuw	Bram Caers	Renske Hoff Bas Jongenelen
17 ^e eeuw	Marrigje Paijmans	Caroline Baetens Arjan van Dalfsen Johanna Ferket Tycho Maas
18 ^e eeuw	Lieke van Deinsen en Feike Dietz	Ineke van Gelder Inger Leemans Ton van Kalmthout Tom Verschaffel Marleen de Vries
19 ^e eeuw	Janneke Weijermars	-
20 ^e en 21 ^e eeuw	Yra van Dijk	Marie-José Klaver Thalia Ostendorf Alexa Stoicescu
Jeugdliteratuur	Frauke Pauwels / Karin Vingerhoets (a.i.)	-
Caraïbische en Surinaamse literatuur	Michiel van Kempen	Wim Rutgers
Werkgroep gender en inclusie	Yra van Dijk	Feike Dietz
Werkgroep didactiek	Erwin Mantingh	-

In het kader van het versterken van onze organisatiestructuur hebben we in 2023 een volwaardig tijdvak gemaakt van de 16e eeuw. Dit initiatief was één van de vier focuspunten voor 2023. Deze eeuw was nog wat mager, omdat de oude website verdeeld was in tijdvakken middeleeuwen en Gouden eeuw, waarbij nauwelijks aandacht was voor de 16e eeuw. De website heeft sinds 2020 een verdeling in middeleeuwen, 16e eeuw, 17e eeuw (enz.), waarbij het tijdvak 16^e eeuw weinig vulling kon overnemen van de oude website. Er is een nieuwe trekker aangesteld en hij heeft leden in de tijdvakredactie gevraagd, met als doel

het tijdvak 16^e eeuw de nodige aandacht te geven en uit te breiden met nieuwe pagina's zodat deze een volwaardig onderdeel van de literatuurgeschiedenis wordt.

Om onze betrokkenheid bij het onderwijs verder te versterken en te waarborgen, hebben we besloten een nieuwe werkgroep op te richten die specifiek gericht is op de didactiek. Deze werkgroep, onder de begeleiding van Erwin Mantingh, zal zich richten op het ontwikkelen/begeleiden van educatief materiaal en is ook gevraagd advies te geven over wijzigingen in de toekomst en bijvoorbeeld de wenselijkheid van opdrachten onderaan de huidige pagina's.

Er wordt gewerkt aan meer lesmateriaal over Vlaamse literatuur samen met Peter Van Damme en Gino Bombeke van de KU Leuven. Materiaal dat hun studenten hebben ontwikkeld rond Virginie Lovelings *Een revolvershot* en *Antigone in Molenbeek* van Stefan Hertmans wordt uitgewerkt tot lesmodules. Op termijn valt ook didactisch materiaal te verwachten van *Nose-Jump!*, dat zich onder de vleugels van het Odeuropa-project richt op geur, taal en literatuur in het middelbaar onderwijs. Alle genoemde educatieve materialen zullen op Literatuurgeschiedenis.org gepubliceerd worden.

3.2 Samenwerkingen met externe partners

Literatuurgeschiedenis.org ondersteunt diverse initiatieven op het gebied van literatuur en educatie die aansluiten bij de doelstellingen van de website. In 2023 werkten we samen met onder andere:

- Fixdit (supplementaire projectaanvraag 'gender en seksualiteit' + financiële steun aan podcasts over vrouwen in de literatuur)
- Joke Brassier van Klassiekers in de Klas (educatieve module rond Vondels *Lucifer*)
- een groep van Nederlandse en Vlaamse mediëvisten (Smaakmaker-video's)
- Nederlandse en Vlaamse educatieve uitgeverijen die citaten van de website opnemen in hun lesmateriaal en verwijzen naar de website, bv.:
  - o Uitgeverij Plantyn in Antwerpen-Berchem voor de geschiedenismethode Epic 6
  - o Boom Beroepsonderwijs voor de lesmethode Boom Nederlands voor het mbo
  - o Boom voortgezet onderwijs voor het leerwerkboek Kern Nederlands vmbo basis/kader 1B
  - o Owl Press, de academische imprint van de Vlaamse uitgeverij Borgerhoff & Lamberigts, voor het handboek 'Leeskwesties'
  - o Uitgeverij die Keure uit Brugge voor de vernieuwende methode voor Nederlands onder de naam BOON (BOON 5)
  - o Digitale Methode voor een methode Nederlands voor de derde graad secundair onderwijs
  - o Pelckmans Uitgevers voor de nieuwe methode Campus Nederlands, voor de derde graad van het secundair onderwijs

In 2023 is een intensievere samenwerking met DBNL ingezet, bijvoorbeeld op het gebied van promotie via sociale media en de DBNL-nieuwsbrief (zie ook 5.4 en 6.2).

4. Beheer en gebruik van de website

De website werd in 2023 op verschillende gebieden doorontwikkeld, deels om de informatie beter vindbaar te maken voor menselijke bezoekers en machines, deels om de informatie beter bruikbaar te maken voor alle mensen. Het gebruik van de website is in 2023 mede dankzij deze inspanningen weer verder gegroeid ten opzichte van voorafgaande jaren.

4.1 Doorontwikkeling

Begin 2023 voerde Hugo Louter een APK uit op de website. Hij constateerde onder andere dat er op de website sprake was van verschillende 'gestapelde' doorverwijzingen. Dit werd zoveel mogelijk opgelost.

Ook werd er gewerkt aan meer interne links, wat een positief effect heeft op de vindbaarheid van pagina's en de ranking in Google. De functionaliteit om PDF's te kunnen downloaden van (vrijwel) alle pagina's leverde een probleem op voor zoekmachines, aangezien de PDF's apart geïndexeerd werden (zodat één pagina in feite twee keer verscheen in zoekmachines). Door PDF's uit te sluiten voor zoekmachines is dit opgelost. In bijlage 2 vindt u een gedetailleerd overzicht van alle websiteversies en wijzigingen in 2023, inclusief de wijzigingen op het gebied van toegankelijkheid (5 en 20 december 2023).

4.2 Digitale toegankelijkheid

We vinden het belangrijk dat iedereen onze online informatie goed kan gebruiken. Iedere twee jaar vragen we het bureau Swink om de digitale toegankelijkheid van de website Literatuurgeschiedenis.org te onderzoeken. In 2021 werd een aantal tekortkomingen geconstateerd en aanbevelingen gedaan. De website scoorde toen status B ('voldoet gedeeltelijk'). Naar aanleiding van dat onderzoek zijn op de website veel verbeteringen doorgevoerd, waar met name bezoekers baat bij hebben die hulpsoftware gebruiken bij het raadplegen van een website in verband met hun visuele of motorische beperking.

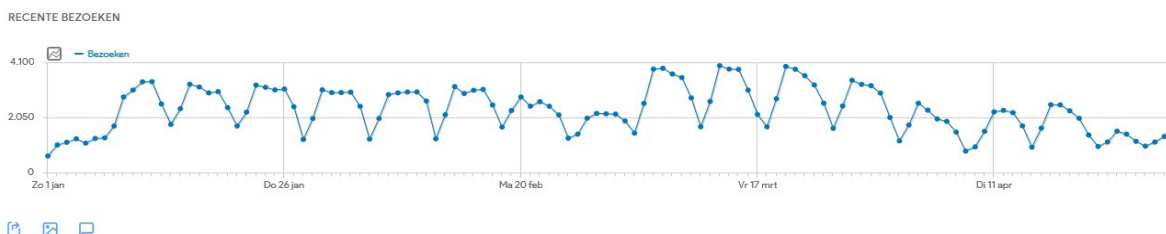
In het najaar van 2023 werd het onderzoek voor de tweede keer uitgevoerd. De uitslag was hetzelfde, de website scoorde nog steeds status B en er was wederom een aantal tekortkomingen geconstateerd. We zijn vervolgens aan de slag gegaan met onder andere het verbeteren van de beknopte beschrijvingen bij afbeeldingen op onze website (veelal plaatjes van boekomslagen of titelbladen) en het toevoegen van taalcodes bij tekst in een andere taal, bijvoorbeeld Engelstalige boektitels. Dat is van belang voor mensen die voorleessoftware gebruiken. Verder verbeteren we het gebruiksgemak voor mensen met screenreaders.

Helaas zijn er ook dingen die we niet of niet goed kunnen aanpassen, zoals de weergave van kolommen met oorspronkelijke literaire tekst en een moderne vertaling ernaast. Een ander terugkerend euvel is het ontbreken van ondertiteling of audiodescriptie bij Youtube-video's van andere partijen, zoals Vlogboek en SchoolTV, die we geïntegreerd in de website aanbieden. Het toegankelijkheidsonderzoek helpt ons om alert te blijven en te blijven zoeken naar oplossingen.

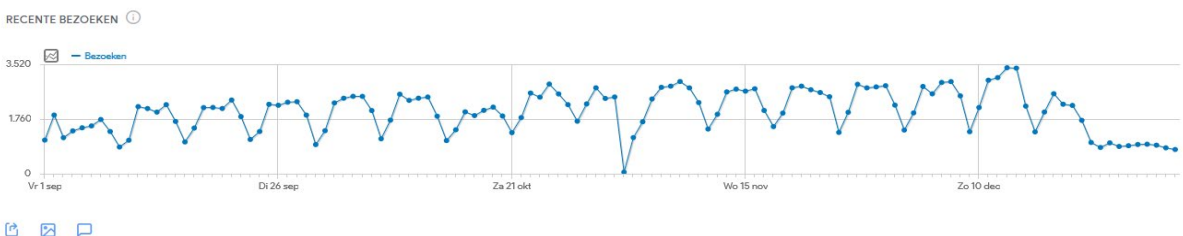
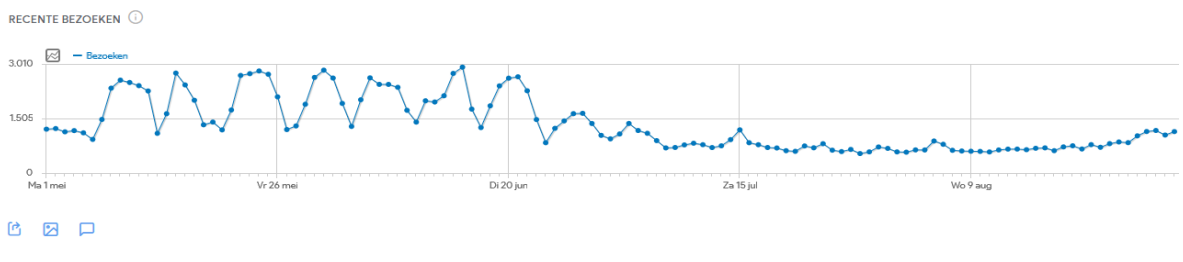
4.3 Gebruikscijfers

In het jaar 2023 werd Literatuurgeschiedenis.org goed bezocht. Zoals we ook in eerdere jaren zagen, worden de bezoekcijfers sterk beïnvloed door schoolvakanties; zo is er traditioneel in de zomervakantie en rond de jaarwisseling minder bezoek op de website.

In onderstaande afbeeldingen worden de bezoekcijfers per dag getoond in aantallen bezoeken. De grafieken geven periodes van vier maanden weer (januari t/m april, mei t/m augustus, september t/m december):

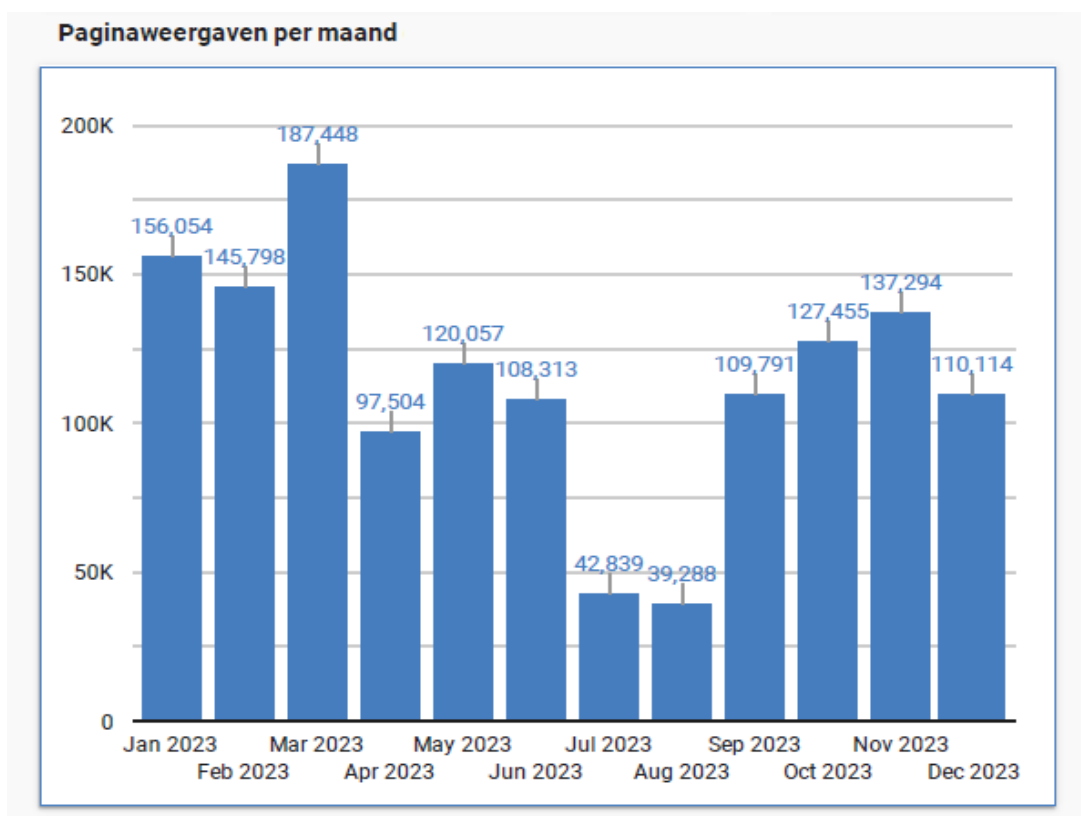

Op 15 maart 2023 trok de website het hoogste aantal bezoeken: 3975.

Hieronder staan de paginaweergaven over het jaar 2023, per maand weergegeven. Opvallend is dat in vrijwel alle maanden de cijfers hoger uitvallen dan in 2022.

Uit de statistieken van de website blijkt verder dat 59,8% van de bezoekers uit Nederland kwam en 17,7% uit België, gevolgd door 3,4% uit Amerika. Overige landen scoorden gezamenlijk zo'n 20%. Het aantal bezoekers uit Nederland is wat gedaald (2022: 72%) en het aantal bezoekers uit overige landen, met name Indonesië, Hongarije en Polen is gestegen ten opzichte van 2022.

Hieronder staat de "top tien" van best bezochte pagina's in 2023, waarbij de voorpagina en overzichtspagina's buiten beschouwing zijn gelaten. Het eerste cijfer geeft de positie van 2023 weer, het cijfer tussen haakjes de positie van die pagina in 2022. Opvallend is dat zes van de meest bezochte pagina's van 2023 in 2022 nog niet in de top 10 voorkwamen, waaronder de vier meest gebruikte pagina's. In 2022 stonden er slechts twee

'nieuwkomers' in de top 10.

- 1 (-) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/van-den-vos-reynaerde>
- 2 (-) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/karel-ende-elegast>
- 3 (-) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/middeleeuwen/ridderliteratuur>
- 4 (-) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/beatrijs>
- 5 (1) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/mariken-van-nieumeghen>
- 6 (-) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/het-smelt>
- 7 (8) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/egidiuslied>
- 8 (7) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/lied-van-heer-halewijn>
- 9 (5) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/middeleeuwen/boekdrukkunst>
- 10 (-) <https://www.literatuurgeschiedenis.org/middeleeuwen/hoofsheid>

5. Promotie en communicatie

We brengen op verschillende manieren de website onder de aandacht van leerlingen en leraren/docenten. Het merendeel van de bezoekers komt uit Nederland. Het aandeel Nederlandse websitebezoekers is groter dan het aandeel Vlaamse bezoekers, maar de verhouding Nederlandse/Vlaamse bezoekers is wel vergelijkbaar met de verhouding van het aantal inwoners in Nederland/Vlaanderen. Toch willen we graag proberen om in 2024 de bekendheid van de website in Vlaanderen nog verder te vergroten.

5.1 Online promotie

De online promotie vindt grotendeels op een natuurlijke manier plaats via de vele links naar Literatuurgeschiedenis die op andere websites staan en verwijzen naar Literatuurgeschiedenis (zoals DBNL en Wikipedia). Daarnaast worden alle nieuwe pagina's uitgelicht op het eigen Twitteraccount van Karin, de dienstcoördinator van de KB. Op de corporate Twitter-, Facebook- en LinkedIn-accounts van de KB en de Taalunie wordt er af en toe aandacht besteed aan Literatuurgeschiedenis. Er is bewust geen afzonderlijk social media-account voor Literatuurgeschiedenis, omdat de gedifferentieerde doelgroepen elk hun eigen social media-voorkeuren hebben en we geen menskracht en expertise hebben om meerdere accounts te beheren voor de website.

5.2 Promotiefilmpje

In 2022 hebben we Studio Flix op aanraden van de didactische werkgroep opdracht gegeven om een filmpje te maken om de website te promoten onder docenten en leerlingen. Daarvoor hebben we op verschillende momenten input en feedback verzameld bij de adviescommissie en bij onze contactpersonen die actief zijn in het onderwijs Nederlands. Het filmpje speelt in op de veel gestelde vraag van leerlingen aan docenten Nederlands als het om literatuurgeschiedenis gaat: "waarom moeten we dit leren?". Het filmpje is in 2023 opgeleverd. Het kan door docenten getoond worden in de klas en we hebben het verspreid via diverse social media-kanalen.

Met het korte animatiefilmpje nemen we leerlingen mee in de wereld van Literatuurgeschiedenis. Dit doen we aan de hand van een tijdlijn met iconen van de tijdsperiodes van de website, gecombineerd met herkenbare namen uit de literatuurgeschiedenis. Het filmpje is gemaakt door Studio Flix. Er zijn twee versies beschikbaar: met een Vlaamse en met een Nederlandse stem.

De gesproken tekst luidt: “Weet jij hoe *The Letter for the King* een Netflix-hit kon worden? Waarom je in Nijmegen overal de naam ‘Mariken’ ziet? Hoe eerlijke koffie aan de naam ‘Max Havelaar’ komt? En waarom Hendrik Conscience zijn eigen plein verdiende? Je vindt het antwoord... in literatuur. Het nu zit vol verleden. Je ontdekt het door te lezen. Schuif aan bij Koning Arthur. Ruik de thee van Hella Haasse. Hoor de bommen, voel de oorlog, in Van Ostaijens gedichten. Welk verhaal ga jij ontdekken?”

5.3 Offline promotie

Naast de online promotie via links op andere websites en de aandacht op sociale media, hebben we ook geïnvesteerd in het afdrukken van flyers ter ondersteuning van de promotie van de website. Deze flyers zijn ontworpen om potentiële websitebezoekers te informeren over de inhoud en het gebruiksgemak van Literatuurgeschiedenis.org. Ze worden verspreid op relevante locaties, zoals bibliotheken, scholen en bij literaire evenementen, om een breder publiek te bereiken.

5.4 Nieuwsbrieven

In 2023 zijn, zoals gepland, twee nieuwsbrieven over Literatuurgeschiedenis verstuurd via Spotler, de nieuwsbriefftool van de KB:

- nieuwsbrief [voorjaar 2023](#)
- nieuwsbrief [najaar 2023](#)

Begin 2023 waren 505 mensen geabonneerd op de nieuwsbrief van Literatuurgeschiedenis.org, dat is een toename van 145 personen ten opzichte van 2022. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden via het woord ‘nieuwsbrief’ in de onderste balk van de website, de link leidt naar een [aanmeldformulier](#) op de KB-website.

In 2024 willen we meer gaan samenwerken met DBNL om nieuws van Literatuurgeschiedenis ook bij hun volgers/gebruikers onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld door gecombineerde sociale media-berichten. Ook zouden we nieuwe pagina's op Literatuurgeschiedenis.org kunnen uitlichten in de DBNL-nieuwsbrief, die maandelijks verschijnt en een grotere groep mensen bereikt dan de nieuwsbrief van Literatuurgeschiedenis.

6. Verslag evaluatie Letterenfonds

Op maandag 18 september jl. voerden Karin Vingerhoets (KB) en Ulrike Burki (Taalunie) een evaluatiegesprek met Greetje Heemskerk (Letterenfonds) over literatuurgeschiedenis.org. De Taalunie en de KB hebben een subsidie gekregen van het Letterenfonds voor de periode 2021-2024 om een impuls te geven aan de website Literatuurgeschiedenis.org. Het Letterenfonds toonde zich enthousiast over wat er

LITERATUURGESCHIEDENIS.ORG
Van ridderromans tot relationisme

De website literatuurgeschiedenis.org biedt kennis, verdieping en inspiratie over schrijvers, teksten en literaire onderwerpen voor leraren en leerlingen.

- thema's en stromingen
- didactische handreikingen
- verwijzingen naar bronnen zoals DBNL
- audio- en videofragmenten
- omvat het hele taalgebied
- gratis toegankelijk voor iedereen

Literatuur-
geschiedenis

bereikt is tijdens het eerste deel van de subsidieperiode. Tijdens het gesprek werden twee voorstellen besproken om de toekomst van de website goed te verankeren.

6.1 Verlenging subsidieperiode

Ten eerste is in goed gezamenlijk overleg besloten om de subsidieperiode te verlengen tot en met 2026. Om dat te financieren zal de financiële reserve worden gebruikt die in de voorbije jaren werd opgebouwd. Om verschillende redenen, onder andere vanwege de start in coronajaar 2020, hebben we namelijk niet elk jaar alle subsidie benut die beschikbaar was. Met de verlenging van de subsidieperiode krijgen we meer tijd om de toegekende subsidie zorgvuldig te besteden en de website over een langere periode nog mooier, bruikbaar en vollediger te maken.

6.2 Toekomstverkenning Literatuurgeschiedenis.org

De KB en de Taalunie gaan, met instemming van het Letterenfonds, de mogelijkheden verkennen om de website Literatuurgeschiedenis.org in de toekomst onder coördinatie van DBNL te brengen. DBNL is een dienst waarin de KB en de Taalunie samenwerken, gericht op het brede Nederlandse taalgebied. De website Literatuurgeschiedenis.org voegt kwalitatieve en toegankelijke contextinformatie toe aan de primaire teksten waar DBNL rijk aan is en fungeert voor leerlingen en geïnteresseerden als 'opstapje' naar DBNL. Literatuurgeschiedenis.org is een hooggewaardeerde en veelgebruikte website in het onderwijs. Het is de bedoeling dat het een zelfstandige website blijft. Wel willen we onderzoeken of op termijn de redactionele en coördinerende taken bij DBNL belegd kunnen worden.

7. Vooruitblik op 2024

In de eerste jaren van de subsidieperiode (2021-2023) is de nadruk gelegd op het controleren en het aanvullen van teksten van de oude website (Literatuurgeschiedenis.nl). In 2023 hebben we stappen gezet in voorbereiding op de volgende jaren van de verlengde subsidieperiode (2024-2026). We maken daarin de overgang naar een nieuwe fase, waarbij we ons bezinnen op goede manieren om de website efficiënt en doelmatig verder aan te vullen en om meer thematische lijnen aan te brengen.

De coördinatoren van de KB en de Taalunie gaan alle trekkers uitnodigen voor overleg over hun plannen en over mogelijke nieuwe focuspunten voor de website in de verlengde subsidieperiode. Daarnaast zullen mensen uit de adviescommissie worden bevroegd. Verder bereiden we een nieuw gebruikersonderzoek voor om ook input op te halen bij websitebezoekers voor de komende jaren. Al deze input zal dienen als basis voor de focuspunten tijdens de verlengde subsidieperiode. Tevens staat deze nieuwe fase in het teken van een nauwere samenwerking met DBNL. We onderzoeken of op termijn de redactionele en coördinerende taken bij DBNL belegd kunnen worden.

De KB en de Taalunie zien ernaar uit om in samenwerking met DBNL en met steun van het Nederlands Letterenfonds de educatieve website Literatuurgeschiedenis.org een bloeiende toekomst te geven.

Bijlage 1: Nieuwe pagina's en grondig aangepaste pagina's 2023

December 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/20e-eeuw/de-literaire-infrastructuur-in-suriname>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/19e-eeuw/koloniale-jeugdletteratuur-uit-de-west>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/joseph-jopi-hart>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/gerrit-barron>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/de-levende-afgod-of-de-geschiedenis-van-een-kankantrieboom>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/18e-eeuw/literatuur-en-wetenschap>

November 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/20e-eeuw/de-herenclub>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/eric-de-brabander>
Grondig herziene bestaande pagina:
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/journael-of-gedenkwaardige-beschrijving-van-de-oost-indische-reis>

Oktober 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/lin-scholte>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/til-brugman>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/21e-eeuw/maatschappijkritiek-en-narco-realisme>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/bart-moeyaert>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/de-familie-kegge>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/ismene-krishnadath>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/het-tegenovergestelde-van-een-mens>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/jules-de-palm>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/ronny-lobo>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/jaguarman>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/hella-s-haasse>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/zo-was-curacao>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/anil-ramdas>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/themas/thema-mens-en-natuur>
Herziening bestaande pagina's:
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/privacyverklaring>

September 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/felix-timmermans>

August 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/han-g-hoekstra>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/20e-eeuw/de-roaring-twenties>

Juli 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/de-morgen-loeit-weer-aan>

Juni 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/19e-eeuw/de-invloed-van-literatuur-uit-het-buitenland-in-de-negentiende-eeuw>

Mei 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/reize-naar-surinamen-en-door-de-binnenste-gedeelten-van-guiana>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/18e-eeuw/dichten-als-bijbaan>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/renaissance>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/roman-van-moriaen>
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/elisabeth-hoofman>
Grondig herziene versie van bestaande pagina(s):
<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/hofdichten>

April 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/themas/thema-kolonialisme>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/liedcultuur>

Maart 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/lesmateriaal/michael-slory-op-zoek-naar-een-surinaamse-identiteit>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/diet-kramer>

Februari 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/16e-eeuw/het-gedrukte-boek-in-de-zestiende-eeuw>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/miep-diekmann>

Grondig herziene versie van bestaande pagina('s):

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/middeleeuwen/zedenspiegels-en-hoofse-idealen-voor-schoolgaande-monnikjes>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/alexanders-geesten>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/beatrijs>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/burggravin-van-vergi>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/egidiuslied>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/elckerlijc>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/ferguut>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/floris-ende-blancefloer>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/getijdenboek-van-de-meester-van-catharina-van-kleef>

Januari 2023

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/themas/moraal-en-ethiek>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/themas/nationalisme-en-taalstrijd>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/stijn-streuvels>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/pamfletten>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/de-boekenmarkt>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/een-nieuw-lied-op-de-oegstgeestche-vrolykheid>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/is-mijn-natie-geschikt-voor-democratie>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/18e-eeuw/nederlands-als-literaire-taal-in-het-zuiden>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/lesmateriaal/sara-burgerhart-coming-of-age-in-de-18e-eeuw>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/therese-hoven-adinda>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/vroegmoderne-genderkritiek>

Grondig herziene versie van bestaande pagina('s):

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/16e-eeuw/een-heftig-twistpunt-de-sacramentenleer>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/de-statenvertaling>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/gouden-eeuw>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/17e-eeuw/de-opening-van-de-eerste-amsterdamse-schouwburg>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/gysbreght-van-aemstel>

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/pieter-van-woensel>

Bijlage 2: Overzicht van updates en versies in 2023

Versie 3.17.0 – 20 december 2023

- Drupal Core update
- Volgorde van koppen op de zoekpagina verbeterd
- Gebruikers die met toetsenbord de website bedienen hadden last van het alfabet op de schrijvers- en tekstenvoorpagina's. Dit slaan ze nu geheel over, zodat ze niet meerdere malen op <tab> hoeven te drukken.
- Het filteren op de zoekpagina is veranderd; er moet nu worden gedrukt op een knop 'Toepassen' voordat de zoekresultaten daadwerkelijk worden gefilterd. Dat is duidelijker voor gebruikers met een cognitieve beperking.

Versie 3.16.0 – 5 december 2023

- Drupal Core update
- De zoekpagina is aangepast: het is nu ook mogelijk om te zoeken (en filteren) op voorpagina's (zoals over ons, tijdvakken, thema's etc.)
- Het is nu mogelijk om ook 'In beeld' op de voorpagina uit te lichten
- Het hoofdmenu is aangepast, zodat deze nu beter toegankelijk is voor blinden en mensen die (alleen) gebruik maken van het toetsenbord
- Het filteren op de pagina's Schrijvers en Teksten is verduidelijkt door het toevoegen van het kopje 'Filter op tijdvak'.
- De knop 'Download' is verduidelijkt: voortaan staat er 'Download deze pagina'
- De 'skiplink' op bijvoorbeeld de pagina 'Over Ons' slaat niet meer de gekleurde introductiebalk over
- De 'woordenboekiconen' zijn weer bereikbaar gemaakt voor mensen die (alleen) gebruik maken van het toetsenbord
- De kleurcontrasten zijn op een aantal plekken op de website verbeterd.
- Bijschriften bij afbeeldingen (in de rechterkolom) zijn herkenbaar gemaakt als bijschrift door gebruik van de juiste html-codes
- De 'screenreader only'-tekst 'image' is weggehaald bij decoratieve afbeeldingen die geen toegevoegde waarde hebben voor blinde gebruikers
- Het Literatuurgeschiedenis-logo linksboven en de logo's van KB en Taalunie in de footer zijn voorzien van betere beschrijvingen voor screenreaders.
- De tijdlijn is begrijpelijker gemaakt voor blinde gebruikers door het verwijderen van verdubbelde teksten
- De alt-tekst is voor redacteurs facultatief gemaakt, zodat decoratieve afbeeldingen (bijvoorbeeld in de gekleurde introductiebalk op hoofdpagina's) geen betekenisloze alt-teksten meer hoeven te krijgen
- Het is mogelijk gemaakt om onderdelen op overzichtspagina stromingen te sorteren op jaar.

Versie 3.15.0 – 21 november 2023

- Drupal Core update
- Lange lijst met alle talen ter wereld is ingekort, zodat redacteurs de beschikking hebben over een korte lijst met alleen talen die op de website daadwerkelijk gebruikt worden

Versie 3.14.0 – 1 november 2023

- Drupal Core update

Versie 3.13.0 – 1 november 2023

- Drupal Core update
- Alle velden worden voor redacteurs getoond op (nog) ongepubliceerde pagina's.

Versie 3.12.0 – 17 oktober 2023

- Drupal Core update

Versie 3.11.0 – 26 september 2023

- Drupal Core update

Versie 3.10.0 – 12 september 2023

- Drupal Core update

Versie 3.9.0 – 29 augustus 2023

- Een aantal problemen met de zoekfunctie is opgelost. De zoekvraag “Hugo de Groot” (met aanhalingstekens) levert nu het correcte aantal pagina’s op, in plaats van dat er op de drie woorden afzonderlijk wordt gezocht. Ook de zoekvraag ‘vijftigers’ levert geen vreemde resultaten meer op (zoals ‘vijftigste’ of ‘vijftiende’).
- Redacteurs hebben nu toegang tot Matomo On Page Metrics, waarmee het aantal bezoeken per pagina kan worden nagegaan. (Voorheen gebeurde dit met een eenvoudig tellertje op de pagina maar dat conflicteerde met de ‘radioactivity modus’ die we sinds kort gebruiken om de pagina’s die op dit moment veel geraadpleegd worden te tonen op de openingpagina)

Versie 3.8.0 – 15 augustus 2023

- Drupal Core update

Versie 3.7.0 – 1 augustus 2023

- Enkele Drupalmodules bijgewerkt

Versie 3.6.0 – 18 juli 2023

- Drupal Core update

Versie 3.5.0 – 6 juli 2023

- Drupal Core update
- Populaire pagina’s op homepage en elders op de site gemeten door middel van een module die meer gegevens gebruikt dan alleen het aantal keren dat de pagina bezocht is. Zo kunnen ook pagina’s die op basis van een plotselinge populariteit – bijvoorbeeld omdat een schrijver een prijs krijgt of overleden is – weergegeven worden als ‘meest populair’.

Versie 3.4.0 – 20 juni 2023

- Drupal Core update

Versie 3.3.0 – 6 juni 2023

- Copyright-veld verschijnt nu ook bij het invoeren van nieuwe afbeeldingen.
- Bij het zoeken worden ook het veld ‘Verder lezen’ en de ondertekeningen en copyrightvermeldingen van afbeeldingen meegenomen.

Versie 3.2.0 – 23 mei 2023

- Drupal Core update naar versie 10.0.9
- Op Lesmateriaalpagina’s hadden ondertekeningen bij afbeeldingen geen achtergrondkleur. Dat is nu gecorrigeerd. (Gekozen is voor beige, deze achtergrondkleur was nog niet toegepast bij ondertekeningen.)

Versie 3.1.0 – 10 mei 2023

- Nieuw veld voor copyright-vermeldingen.
- Nieuw veld voor geboortjaar (en evt. sterftejaar) op schrijverspagina’s.

Versie 3.0.0 – 25 april 2023

- Drupal Core update
- Afbeeldingen op de homepage en in de indexblokjes kunnen niet meer vergroot worden (terug naar hoe het hoort).
- De afbeeldingen in de indexblokjes onder 'Populaire pagina's' waren verdwenen na de vorige update. Ze zijn nu weer terug.

Versie 2.29.0 – 12 april 2023

- Links in de editor zijn nu weer onderstreept.
- Het probleem van witte letters op een witte achtergrond bij het bewerken van afbeeldingen is opgelost.
- 'Vergroten'-icoon toegevoegd aan afbeeldingen die vergroot kunnen worden.
- Afbeeldingen zijn *responsive* gemaakt (webp-format) waardoor de pagina's sneller laden.
- De H2 op Stromingen-pagina's is nu weer conform andere pagina's.
- Er is een `<span>` van een `<div>` gemaakt waardoor de html beter klopt. (Dit kwam uit de toegankelijkheidsrapportage)

Versie 2.28.0 – 28 maart 2023

- Drupal Core update
- Nieuwe velden voor 'Geschreven door' en 'Bijgewerkt door' onder de tab 'Meta'. Hier kunnen de namen van schrijvers van pagina's onder Schrijvers, Teksten en Onderwerpen worden ingevuld.
- PDF's worden uitgesloten voor zoekmachines, zodat de pdf's die worden gegenereerd door de 'download'-knop bovenaan pagina's niet meer als 'dubbel' zoekresultaat verschijnen in Google.

Versie 2.27.0 – 14 maart 2023

- Drupal Core update, versie 9.5.6

Versie 2.26.0 – 28 februari 2023

- Drupal Core update, versie 9.5.5

Versie 2.25.0 – 14 februari 2023

- Drupal Core update, versie 9.5.3
- Redacteurs gebruiken vanaf nu een zwarte knoppenbalk onderaan het scherm om naar het bewerken van pagina's te gaan (Dit is conform andere KB-websites in Drupal.)
- Het editorscherm heeft een maximale hoogte gekregen zodat de knoppenbalk niet meer uit beeld verdwijnt als de tekst lang is
- Als je een afbeelding bewerkte vanuit de media library of vanuit de pagina kreeg je geen knoppenbalk meer bij het 'onderschrift html'-veld en zag je de kale html-code. Dat is nu gecorrigeerd.
- Als je een link aanmaakt in de editor en zoekt naar de titel van een bepaalde pagina staat er niet meer 'Content' bij, maar het type pagina wat je linkt (bijv. Teksten, Schrijvers of Onderwerpen).
- Enkele fouten die na de vorige update zijn geconstateerd zijn verholpen, zoals:
  - De tekst in de footer die van rechts naar links was gesprongen;
  - Het ontbreken van afbeeldingen bij podcasts;
  - De verdwenen koppen in de introductieblokken, m.n. op de homepage maar ook op diverse hoofdpagina's;
  - Het niet tonen van de tooltips
- Het contenttype Lesmateriaal is (definitief) toegevoegd als optie voor thema- en stromingenpagina's
- Het contenttype Hoofdstukken is definitief verwijderd, want dat gebruiken we niet meer.

Versie 2.24.0 – 31 januari 2023

- Drupal Core update, versie 9.5.2
- Regelafstand binnen de editor vergroot, zodat de regels niet meer zo dicht op elkaar staan.
- Onnodige knoppen binnen de editor weggehaald
- Hugo Louter heeft (weer) toegang tot Google Search Console

Versie 2.23.0 – 17 januari 2023

- Vernieuwde tekst-editor (Ckeditor 5) in de site ingebouwd. (Versie 4 wordt niet meer ondersteund).
- Er is een knop voor het aangeven van (andere) talen toegevoegd aan de tekst-editor
- Kleurverschil op Stromingen-pagina's op mobiel is opgelost
- De labels Nieuw, Actueel en Uitgelicht zijn nu h3 (wens ihkv toegankelijkheid)
- De focus in het hamburgermenu is verbeterd (wens ihkv toegankelijkheid)